ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Jany Brothánkové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **M. S.,** zast. Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort,** se sídlem K. H. Máchy 1266, Sokolov, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 10. 2017, č. j. 17 A 114/2017 – 29,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 10. 2017, č. j. 17 A 114/2017 - 29, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce žalobou podanou dne 1. 9. 2017 u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“) brojil proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 8. 2017, č. j. KRPK-53335-47/ČJ-2017-190022, kterým bylo rozhodnuto podle § 124 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, že se doba zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění prodlužuje podle § 125 odst. 1 téhož zákona o 40 dní, tj. celkem 80 dní od okamžiku omezení osobní svobody. Krajský soud z úřední činnosti zjistil, že žalobce byl dne 13. 9. 2017 propuštěn ze Zařízení pro zajištění cizinců Balková. Podáním ze dne 19. 9. 2017 sdělilo Ministerstvo vnitra krajskému soudu, že žalobce byl dne 13. 9. 2017 letecky vyhoštěn v rámci dobrovolného návratu; místem vyhoštění byl X, Lvovská oblast, Ukrajina.

[2] Krajský soud postupoval podle § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a usnesením ze dne 2. 10. 2017, č. j. 17 A 114/2017 – 29, řízení o žalobě žalobce zastavil.

[3] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu protiústavnosti aplikovaného § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců a navrhl, aby Nejvyšší správní soud věc předložil Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení § 172 odst. 6 zákona o pobytu

Cizinců, a aby řízení o kasační stížnosti do vydání rozhodnutí Ústavního soudu přerušil.

[4] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.
[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Předmětem sporu je aplikace § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném od 15. 8. 2017. Podle citovaného ustanovení soud řízení o žalobě proti rozhodnutí o zajištění (prodloužení zajištění) zastaví, pokud již zajištění nadále netrvá.

[8] Otázkou aplikace § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců v případě ukončení zajištění před vydáním rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí o zajištění nebo o žalobě proti rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění, se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 – 20. V tomto rozsudku dospěl k závěru, že *nelze-li se dle § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců domoci u soudu vyslovení nezákonnosti rozhodnutí o zajištění policií ani v jednom stupni řízení z důvodu, že omezení osobní svobody již dle tohoto rozhodnutí netrvá, je taková vnitrostátní úprava neaplikovatelná pro rozpor s právem Evropské unie, a to s čl. 15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, a s čl. 6 a čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie ve spojení s čl. 5 odst. 4 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*.

[9] Podstatné závěry shora citovaného rozhodnutí shrnul Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 1. 2018, č. j. 6 Azs 381/2017 - 14, ve kterém uvedl: „*Zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců představuje institut, jenž zasahuje do základního lidského práva cizince na osobní svobodu, garantovaného řadou mezinárodních a vnitrostátních instrumentů, zejména čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Evropská úmluva“), na nějž je odkazováno i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie, a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod*

Podle čl. 5 odst. 4 a 5 Evropské úmluvy má každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné; garantováno je též právo na odškodnění. Právo na soudní ochranu garantuje čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy. Právo na soudní přezkum není omezeno pouze na dobu, po kterou trvá zajištění.

Soudní přezkum zajištění za účelem vyhoštění garantuje taktéž evropská směrnice č. 2008/115/ES v čl. 15 odst. 2 a 3. Pokud zajištění nařídily správní orgány, členské státy jsou povinny zajistit rychlý soudní přezkum zákonnosti zajištění. Pokud je zajištění nezákonné, musí být dotčený státní příslušník třetí země okamžitě propuštěn. V každém případě je zajištění

pokračování

přezkoumáváno v přiměřených časových odstupech na žádost dotčeného státního příslušníka třetí země nebo z moci úřední. V případě dlouhodobého zajištění podléhá tento přezkum soudnímu dohledu. Ani z těchto ustanovení nevyplývá žádné omezení práva na soudní přezkum pouze na dobu, po kterou je cizinec zajištěn.

Dle čl. 5 odst. 5 Evropské úmluvy tomu, kdo byl zajištěn v rozporu se zákonem, je garantováno právo na odškodnění. Zásada odpovědnosti státu za škodu jím způsobenou jednotlivci porušením unijního práva se pojí se zásadou loajality zakotvenou v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, podle které členské státy přijmou veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které pro ně vyplývají z unijního práva; mezi tyto závazky přitom patří i závazek odstranit nedovolené důsledky porušení práva EU. Dle čl. 19 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii jsou členské státy povinny stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

Porušením unijního práva ze strany státu lze v daném případě rozumět nezákonné zajištění, tj. zajištění v rozporu s podmínkami v čl. 15 citované směrnice. Toto ustanovení poskytuje jednotlivci mj. právo být zajištěn v souladu s podmínkami tam uvedenými a právo na soudní přezkum rozhodnutí o zajištění v přiměřené době. Právní úprava, která vymáhání práva na náhradu škody či nemateriální újmy způsobené porušením těchto ustanovení směrnic nepřiměřeně ztěžuje, či dokonce znemožňuje, je v rozporu s výše uvedenou zásadou efektivity, resp. s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem Smlouvy o Evropské unii. Jestliže vnitrostátní úprava vylučuje (faktický) soudní přezkum zajištění cizince a cizinec takový přezkum „potřebuje" v souladu s vnitrostátními pravidly (a soudní rozhodnutí v něm vydané) k tomu, aby mohl následně uplatnit právo na náhradu škody či nemateriální újmy vzniklé nezákonným zajištěním vůči státu, jedná se o porušení unijního práva."

[10] V nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od shora citovaných právních závěrů odchýlit.

[11] Neumožňuje-li § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců věcný přezkum zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizince (prodloužení zajištění) před správními soudy ani v prvním stupni řízení v případě, že je zajištění ukončeno před rozhodnutím soudu, je toto ustanovení v rozporu s uvedenými ustanoveními práva Evropské unie, potažmo Evropské úmluvy. Krajský soud se tudíž v daném případě musí zabývat rozporem aplikovaného ustanovení zákona o pobytu cizinců s právem Evropské unie a napadené ustanovení neaplikovat.

[12] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je kasační stížnost důvodná, proto usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (včetně odměny ustanoveného zástupce).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2018

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu